

ISSN: 2146-1961

Atalay, Z. C. & Kumtepe, M. A. (2022). İşitme eğitimi ile çalgı eğitimi ders kitaplarının devinişsel hedefler bakımından incelenmesi, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 13(49), 1042-1052.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.3187>

Makale Türü (ArticleType): Araştırma makalesi

İŞİTME EĞİTİMİ İLE ÇALGI EĞİTİMİ DERS KİTAPLARININ DEVİNİŞSEL HEDEFLER BAKIMINDAN İNCELENMESİ¹

Zeki Can ATALAY

Öğretmen, Bahçeşehir Koleji, Kırıkkale, Türkiye, zekican_50@hotmail.com

ORCID:0000-0002-8775-8206

Müslüm Akın KUMTEPE

Dr. Öğr. Üyesi, Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale, Türkiye, akinkumtepegmail.com

ORCID:0000-0002-3186-6398

Gönderim tarihi: 01.06.2022

Kabul tarihi: 09.08.2022

Yayım tarihi: 01.09.2022

Öz

İşitme eğitimi müzik eğitiminin en temel yapı taşıdır. Bu eğitim, gerek örgün gerekse yaygın eğitimde verilen müzik ve çalgı eğitiminin temelini oluşturur. Bireylerin müzik kulağını geliştirmeyi amaçlayan bu ders güzel sanatlar liselerine yeni başlayan öğrencilere de birçok konuda önderlik yapar. İşitme eğitimi dersi bilişsel hedefler ile beraber aralık duyabilme, solfej okuyabilme ve dikte yazabilme gibi uygulamalı hedefler sayesinde devinişsel hedefleri de içermektedir. Bu devinişsel hedeflerin müzik bölümünde yer alan birçok derse katkı sağladığı söylenebilir. Devinişsel hedeflerin katkı sağladığı derslerden birisi de çalgı dersleridir. Çalgı eğitimine yeni başlayan öğrenciler için işitme eğitimi ile edinilen devinişsel hedefler çalgı derslerinin daha sistematik yürütülmesini sağlamaktadır. Bu nedenle çalgı eğitiminde yer alan tartım kalıpları, aralık bilgisi, tonalite bilgisi ve gürlük terimleri ile ilgili devinişsel hedeflerin işitme eğitiminde yer alan devinişsel hedefler ile örtüşmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu çalışmada güzel sanatlar lisesi 9. sınıfta verilen işitme eğitimi kapsamında Batı Müziği Teorisi ve Uygulaması - Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması ders kitabı; çalgı eğitimi kapsamında Çalgı Eğitimi (Çello) ders kitabı incelenmiştir. Yapılan bu çalışmada Batı Müziği Teori ve Uygulaması - Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması ve Çalgı Eğitimi (Çello) 9. sınıf ders kitaplarındaki alıştırma, etüt ve eserler devinişsel açıdan incelenmiştir. Yapılan bu araştırma betimsel bir araştırma olup nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmanın modeli ise durum çalışmasıdır. Araştırmanın evreni ve örneklemini ülkemizde müzik eğitimi kurumu olan Güzel Sanatlar Liselerindeki 9. sınıf Çalgı Eğitimi (Çello), 9. sınıf Müzik Teorisi ve Uygulaması ve Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması ders kitapları oluşturmaktadır. Verilerin toplanması aşamasında doküman incelemesi veri toplama tekniği kullanılmıştır. Toplanan bu verilerin analizi içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Elde edilen verilerin sonucunda incelenen iki ders kitabının bazı devinişsel hedefler özelinde örtüşmediği ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: Güzel sanatlar lisesi, çalgı eğitimi, viyolonsel eğitimi, işitme eğitimi, devinişsel hedefler.

¹ Bu araştırma 2020-2021 öğretim yılı bahar döneminde Kırıkkale Üniversitesi Müzik Bilimleri programında yer alan "Müzikoloji Bitirme Tezi" dersinin ürünüdür.

EXAMINATION OF INSTRUMENT EDUCATION AND EAR TRAINING COURSE BOOKS IN TERMS OF PSYCHOMOTORS GOALS

ABSTRACT

Ear training is the most basic building block of music education. This training forms the basis of music and instrument education given in both formal and non-formal education. This course, which aims to develop the musical ear of individuals, also leads students who have just started fine arts high schools in many subjects. Ear training course includes cognitive goals as well as psychomotor goals thanks to applied goals such as intervals, solfeggio and dictation. It can be said that these psychomotor goals contribute to many lessons in the music department. One of the lessons contributed by psychomotor goals is instrument lessons. For the students who have just started their instrument education, the psychomotor goals acquired with the ear training enable the instrument lessons to be carried out more systematically. For this reason, it is thought that the psychomotor goals related to the terms of rhythm patterns, intervals knowledge, tonality knowledge and loudness in instrument education should overlap with the psychomotor goals in ear training. In this study, the 9th grade course book of Western Music Theory and Practice - Turkish Art Music Theory and Practice within the ear training given at the fine arts high school; within the scope of instrument education, the 9th grade Instrument Education (Cello) course book was examined. In this research, the exercises, etudes and pieces in the 9th grade course books of Turkish Art Music Theory and Practice - Western Music Theory and Practice and Instrument Education (Cello) were examined in terms of psychomotor. This research is a descriptive research and qualitative research methods were used. The model of the research is the case study. The universe and sample of the research consists of 9th grade Instrument Education (Cello), 9th grade Music Theory and Practice and Turkish Art Music Theory and Practice course books in Fine Arts High Schools, which is a music education institution in our country. During the data collection phase, the document analysis data collection technique was used. The analysis of these collected data was analyzed using the content analysis technique. As a result of the data obtained, it was revealed that the two course books examined did not overlap in terms of some psychomotor goals.

Keywords: High school of fine arts, instrument education, cello education, ear training, psychomotor goals.

GİRİŞ

Eğitim için bireyin doğumundan ölümüne kadar tüm yaşamında edinilen davranış değişikliği süreci denilebilir. Bu davranış değişiklikleri kimi zaman kendi yaşantısı yoluyla istem dışı edinilirken kimi zaman da kasıtlı olarak istendik bir biçimde meydana gelmektedir (Ertürk, 1972, Akt. Çuhadar, 2016). Eğitimin istendik değişim meydana getirme sürecinde kazandırılması istenilen davranışlar hedef davranışlar olarak adlandırılır. Bilişsel hedefler zihinsel etkinlikler ile ilgili özelliklerini (bilme, anlama, problem çözme, vb.) kapsayan hedeflerdir. Bireyin duygusal özellik ve eğilimlerini kapsayan hedefler ise duyuşsal hedefler olarak tanımlanabilir. Psiko motor alan zihin ve kas koordinasyonu ile ilgili davranışları kapsar. Bu hedef alanları birbirinden net çizgilerle ayrılmaz. (Senemoğlu, 1997, s. 405)

Eğitim birçok alt alandan oluşur. Bunlardan birisi de müzik eğitimidir. “Bu eğitimin amaçları, öğrencinin sesini kullanma becerisini, işitme ve duyum gücünü, ritim duygusunu, dil gelişimini, grup çalışma duygusunu ve bireyin kendine olan güvenini geliştirerek topluma sağlıklı bir birey yetiştirmektir” (Yücetoker, 2009, s. 2). Hedefler eğitimin tüm dallarında çok önemlidir ve müzik eğitiminde de hedeflerin önemi büyüktür. Müzik eğitimi bireylerin hem duyuşsal hem bilişsel hem de psikomotor (devinişsel) becerilerini ele alır. Müzik eğitimi her ne kadar bilişsel ve duyuşsal alanı kapsasa da uygulamalı bir ders olduğu için devinişsel hedefler daha da çok öne çıkmaktadır. Müzik eğitiminin altında ise devinişsel açıdan bakıldığında şüphesiz ki çalgı eğitimi çok büyük bir rol oynamaktadır. “Çalgı eğitiminde psiko-motor davranışlar okulda planlı ve programlı eğitim faaliyetleri sonucu öğrenilirler. Davranış eğitimi, sanat ve meslek okullarının temel hedeflerinden en önemlisidir” (Saraç, 2003, s. 29). Literatüre bakıldığında çalgı eğitiminde devinişsel hedefleri inceleyen birçok bilimsel çalışma bulunmaktadır (Bulut ve Topaloğlu, 2012; Demirci, 2013; Saraç, 2003; Şen ve Özdemir, 2017). “Çalgı eğitimi yoluyla öğrenci, yeteneğini geliştirecek, müzikle ilgili bilgilerini zenginleştirecek ve müzik beğenisini yüksek bir düzeye çıkarmaya çalışacaktır” (Tanrıverdi, 1997, s. 8). Çalgı eğitimi ülkemizde gerek özel gerekse yaygın ve örgün eğitim olarak verilmektedir. Öğrencilerin çalgı eğitimi alabildikleri kurumlardan biri de Güzel sanatlar liseleridir. Güzel sanatlar liseleri belirli bir yaşa gelmiş belirli bir eğitim düzeyine ulaşmış öğrencilerin özel bir sınavla yetenekli öğrencilerin seçildiği bir kurumdur.

Müziksel işitme, okuma ve yazma eğitimi mesleki müzik eğitiminin temelini oluşturmakta, mesleki müzik eğitimi için gerekli olan diğer temel dersler de müziksel işitme, okuma ve yazma eğitiminin yardımı ile gelişmektedir. Bir başka deyişle müziksel, işitme, okuma ve yazma eğitimi her düzeyde müzik eğitiminin, temel alan dersidir. (Ermiş, 2009, s. 6)

İşitme eğitimi müzik eğitiminin temel derslerindedir. Gerek örgün eğitimde gerekse yaygın eğitimde yeri çok önemlidir. Bireylerin müzik kulağını geliştirmeyi amaçlayan bu ders güzel sanatlar liselerine yeni başlayan öğrencilere de birçok konuda önderlik yapar. İşitme eğitimi dersi bilişsel hedefler ile beraber aralık duyabilme, solfej okuyabilme ve dikte yazabilme gibi uygulamalı hedefler sayesinde devinişsel hedefleri de içermektedir. Bu devinişsel hedeflerin müzik bölümünde yer alan birçok derse katkı sağladığı söylenebilir. Katkı sağladığı derslerden birisi de çalgı dersleridir. Çalgı eğitimine yeni başlayan öğrenciler için işitme eğitimi dersinde

edinilen devinişsel hedefler çalgı eğitimi derslerinin daha sistematik yürütülmesini sağlamaktadır. Bu nedenle çalgı eğitimi dersinde tartım kalıpları, aralık bilgisi, tonalite bilgisi ve gürlük terimleri ile ilgili devinişsel hedeflerin işitme eğitimi dersiyile örtüşmesi gerektiği düşünülmektedir. Yapılan bu araştırmada Çalgı Eğitimi (Çello) ve Batı Müziği Teori ve Uygulaması – Türk Müziği Teori ve Uygulaması 9. sınıf ders kitaplarındaki alıştırmalar, etüt ve eserlerin devinişsel açıdan incelenmesi yapılmıştır.

Bu problem durumundan yola çıkılarak araştırmanın problem cümlesi “Güzel sanatlar liseleri işitme eğitimi ve çalgı eğitimi ders kitaplarında yer alan devinişsel hedefler incelendiğinde mevcut durum nasıldır?” diye belirlenmiştir.

Araştırmanın alt problemleri ise aşağıdaki dört maddeden oluşmaktadır.

- Güzel sanatlar liseleri işitme eğitimi ve çalgı eğitimi ders kitaplarında yer alan tartım kalıpları ile ilgili devinişsel hedefler incelendiğinde mevcut durum nasıldır?
- Güzel sanatlar liseleri işitme eğitimi ve çalgı eğitimi ders kitaplarında yer alan aralıklar ile ilgili devinişsel hedefler incelendiğinde mevcut durum nasıldır?
- Güzel sanatlar liseleri işitme eğitimi ve çalgı eğitimi ders kitaplarında yer alan tonalite ile ilgili devinişsel hedefler incelendiğinde mevcut durum nasıldır?
- Güzel sanatlar liseleri işitme eğitimi ve çalgı eğitimi ders kitaplarında yer alan gürlük terimleri ile ilgili devinişsel hedefler incelendiğinde mevcut durum nasıldır?

Bu araştırmada Güzel sanatlar liseleri Batı Müziği Teori ve Uygulaması - Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması ile Çalgı Eğitimi (Çello) dersi MEB kitaplarındaki alıştırmalar, etüt ve eserlerin içerisinde yer alan tartım kalıpları, aralık bilgisi, tonalite kavramı, gürlük terimlerinin devinişsel hedefleri bakımından birbirleri ile doğru orantılı olup olmadığı analiz edilip verilerle desteklenmesi amaçlanmıştır.

Bu araştırma henüz ortaokuldan yeni mezun olan öğrencilerin çalgı eğitimine çok büyük faydası olan işitme eğitiminin içerik bakımından çalgı eğitimi ile doğru orantılı olup olmadığını araştırmak ve bu konuyla ilgili yapılmış konunun azlığı da göz önünde bulunarak bu konuda yapılacak araştırmalara ışık tutabilmesi ve katkı sağlaması bakımından önem arz etmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Yapılan bu araştırma betimsel bir araştırma olup nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmanın modeli ise durum çalışmasıdır. "Güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesi (içeriği) içinde çalışan, olgu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan, görgül bir araştırma yöntemidir" (Yin, 1984, s. 23; Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 289).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini ve örneklemini ülkemizde müzik eğitimi kurumu olan Güzel Sanatlar Liseleri için MEB tarafından 2019 yılında basılmış 9. sınıf Çalgı Eğitimi (Çello), 9. sınıf Müzik Teorisi ve Uygulaması ve Türk Sanat Müziği Teorisi ve Uygulaması ders kitapları oluşturmaktadır. Güzel sanatlar liselerinde işitme eğitimi için iki farklı kitap olduğu görülmektedir. Bunlar Batı Müziği Teorisi ve Uygulaması ve Türk Sanat Müziği Teorisi ve Uygulaması ders kitaplarıdır. Bu nedenle işitme eğitimi olarak Batı Müziği Teorisi ve Uygulaması ile Türk Sanat Müziği Teorisi ve Uygulaması ders kitapları ele alınmış; çalgı eğitimi olarak ise Çalgı Eğitimi (Çello) ders kitabı ele alınarak devinişsel hedefleri bakımından karşılaştırılmıştır.

Verilerin Toplanması

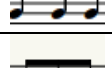

Verilerin toplanması aşamasında doküman incelemesi veri toplama tekniği kullanılmıştır. "Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Nitel araştırmada doküman incelemesi tek başına veri toplama yöntemi olabileceği gibi diğer veri toplama yöntemleri ile birlikte de kullanılabilir" (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 189).

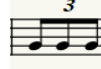

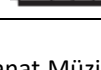
Verilerin Analizi

Bu araştırmada veriler içerik analizi ile çözümlenmiş ve yorumlanmıştır. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel bir yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilebilir. Bu amaçla toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması, daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temaların saptanması gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 242).

BULGULAR VE YORUMLAR

Tablo 1. Güzel Sanatlar Liseleri 9. Sınıf Çalgı Eğitimi (Çello) ile Batı ve Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması Ders Kitaplarının Bir Dörtlük Notaya Eşdeğer Tartım Kalıpları Açısından İncelenmesi

9. Sınıf Çalgı Eğitimi (Çello)	9. Sınıf Batı ve Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması	Tartımların Şekilsel Gösterimi
Bir Dörtlük Notayla Eşdeğer Tartım Kalıpları		
• İki sekizlik nota	• İki sekizlik nota	
• Bir noktalı sekizlik bir onaltılık	• Bir noktalı sekizlik bir onaltılık	
• Dört onaltılık nota	• Dört onaltılık nota	
• Bir sekizlik nota iki onaltılık nota	• Bir sekizlik nota iki onaltılık nota	
• İki onaltılık bir sekizlik nota	• İki onaltılık bir sekizlik nota	
• Bir noktalı onaltılık bir otuz ikilik bir sekizlik	• Bir noktalı onaltılık bir otuz ikilik bir sekizlik	

• Dört otuz ikilik iki onaltılık	• -----	
• Triole (üçleme)	• Triole (üçleme)	
• Bir onaltılık bir sekizlik bir onaltılık	• Bir onaltılık bir sekizlik bir onaltılık	
• Bir onaltılık bir noktali sekizlik	• Bir onaltılık bir noktali sekizlik	
• Bir sekizlik sus bir sekizlik nota	• -----	
• Bir onaltılık iki otuz ikilik iki onaltılık	• -----	

Tablo 1’de görüldüğü üzere 9. sınıf Çalgı Eğitimi (Çello) ders kitabı ile 9. sınıf Batı ve Türk Sanat Müziği Teorisi ve Uygulaması ders kitabı dörtlük notaya eş değer tartım kalıpları bakımından incelenmiştir. Elde edilen verilere bakıldığında iki onaltılık () , bir noktali sekizlik bir onaltılık () , dört onaltılık () , bir sekizlik iki onaltılık () , iki onaltılık bir sekizlik () , bir noktali onaltılık bir otuz ikilik bir sekizlik () , üçleme () , bir onaltılık bir sekizlik bir onaltılık () , bir onaltılık bir noktali sekizlik () tartım kalıpları her iki dersin ders kitaplarında da devinışsel hedef olarak yer almaktadır. Ancak iki onaltılık bir noktali sekizlik bir onaltılık () , dört otuz ikilik iki onaltılık () , iki otuz ikilik bir onaltılık () , dört otuz ikilik () , bir onaltılık iki otuz ikilik iki onaltılık () tartım kalıpları Çalgı Eğitimi (Çello) ders kitabında devinışsel hedef olarak yer almasına rağmen Batı ve Türk Sanat Müziği Teorisi ve Uygulaması ders kitaplarında yer almamaktadır. Bu bağlamda öğrencinin bu tartım kalıplarını içeren egzersiz, etüt ve eserleri 9. sınıf Çalgı Eğitimi (Çello) dersinde çalmakta zorlanacağı söylenebilir.

Tablo 2. Güzel Sanatlar Liseleri 9. Sınıf Çalgı Eğitimi (Çello) ile Batı ve Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması Ders Kitaplarının Bir Noktali Dörtlük Notaya Eşdeğer Tartım Kalıpları Açısından İncelenmesi

9. Sınıf Çalgı Eğitimi (Çello)	9. Sınıf Batı ve Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması	Tartımların Şekilsel Gösterimi
Bir Noktali Dörtlük Nota ile Eşdeğer Tartım Kalıpları		
• Altı onaltılık	• Altı onaltılık	
• Bir sekizlik iki onaltılık bir sekizlik	• Bir sekizlik iki onaltılık bir sekizlik	
• Bir noktali onaltılık bir otuz ikilik iki onaltılık bir sekizlik	• -----	
• Dört onaltılık bir sekizlik	• Dört onaltılık bir sekizlik	
• Üç sekizlik	• Üç sekizlik	
• İki onaltılık bir noktali sekizlik bir onaltılık	• -----	

Tablo 2’de görüldüğü üzere 9. sınıf Çalgı Eğitimi (Çello) ders kitabı ile 9. Sınıf Batı ve Türk Sanat Müziği Teorisi ve Uygulaması ders kitabı noktalı dörtlük notaya eş değer tartım kalıpları bakımından incelenmiştir. Elde edilen verilere bakıldığında altı onaltılık (♩♩♩♩), bir sekizlik iki onaltılık bir sekizlik (♩♩♩♩), dört onaltılık bir sekizlik (♩♩♩♩) üç sekizlik (♩♩♩♩) tartım kalıpları her iki dersin ders kitaplarında da devinişsel hedef olarak yer almaktadır. Ancak bir noktalı onaltılık bir otuz ikilik iki onaltılık bir sekizlik (♩♩♩♩), bir onaltılık iki otuzikilik iki onaltılık (♩♩♩♩), iki onaltılık bir noktalı sekizlik bir onaltılık (♩♩♩♩) tartım kalıpları 9. sınıf Çalgı Eğitimi (Çello) ders kitabında devinişsel hedef olarak yer almasına rağmen 9. Sınıf Batı ve Türk Sanat Müziği Teorisi ve Uygulaması ders kitabında yer almamaktadır. Bu durumda öğrencinin bu tartım kalıplarını içeren egzersiz, etüt ve eserleri 9. sınıf Çalgı Eğitimi (Çello) dersinde çalmakta zorlanacağı söylenebilir.

Tablo 3. Güzel Sanatlar Liseleri 9. Sınıf Çalgı Eğitimi (Çello) ile Batı ve Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması Ders Kitaplarının İki Dörtlük Notaya Eşdeğer Tartım Kalıpları Açısından İncelenmesi

9. Sınıf Çalgı Eğitimi (Çello)	9. Sınıf Batı ve Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması	Tartımların Şekilsel Gösterimi
Bir İkilik Nota ile Eşdeğer Tartım Kalıpları		
<ul style="list-style-type: none"> Bir sekizlik bir dörtlük bir sekizlik (Senkop) 	<ul style="list-style-type: none"> Bir sekizlik bir dörtlük bir sekizlik (Senkop) 	
<ul style="list-style-type: none"> Bir noktalı dörtlük bir sekizlik 	<ul style="list-style-type: none"> Bir noktalı dörtlük bir sekizlik 	

Tablo 3’te görüldüğü üzere 9. sınıf Çalgı Eğitimi (Çello) ders kitabı ile 9. Sınıf Batı ve Türk Sanat Müziği Teorisi ve Uygulaması ders kitabı ikilik notaya eş değer tartım kalıpları bakımından incelenmiştir. Elde edilen verilere bakıldığında bir sekizlik bir dörtlük bir sekizlik (senkop) (♩♩♩♩), bir noktalı dörtlük bir sekizlik (♩♩♩♩) tartım kalıpları her iki dersin ders kitaplarında da devinişsel hedef olarak yer almaktadır. Bu durumda öğrencinin bu tartım kalıplarını zorlanmadan çalabilecekleri söylenebilir.

Tablo 4. Güzel Sanatlar Liseleri 9. Sınıf Çalgı Eğitimi (Çello) ile Batı ve Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması Ders Kitaplarının Aralık Bilgisi Açısından İncelenmesi

9.Sınıf Çalgı Eğitimi (Çello)	9. Sınıf Batı ve Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması
Tam Uyumlu Aralık	
<ul style="list-style-type: none"> Tam beşli Tam dörtlü Tam sekizli 	<ul style="list-style-type: none"> Tam beşli Tam dörtlü Tam sekizli
Yarı Uyumlu Aralık	
<ul style="list-style-type: none"> Büyük üçlü Küçük üçlü Büyük altılı Küçük altılı 	<ul style="list-style-type: none"> Büyük üçlü Küçük üçlü Büyük altılı Küçük altılı
Uyumsuz Aralık	
<ul style="list-style-type: none"> Büyük ikili Küçük ikili Büyük yedili Küçük yedili Artık dörtlü Eksik beşli 	<ul style="list-style-type: none"> Büyük ikili Küçük ikili Büyük yedili Küçük yedili Artık dörtlü -----

Tablo 4'te görüldüğü üzere 9. sınıf Çalgı Eğitimi (Çello) ders kitabı ile 9. Sınıf Batı ve Türk Sanat Müziği Teorisi ve Uygulaması ders kitapları aralık bilgisi bakımından incelenmiştir. Elde edilen verilere bakıldığında tam sekizli, tam beşli, tam dördü, büyük üçlü, küçük üçlü, büyük altılı, küçük altılı, büyük ikili, küçük ikili, büyük yedili, küçük yedili, artık dördü aralıklar her iki dersin ders kitaplarında da devinışsel hedef olarak yer almaktadır. Eksik beşli aralık ise 9. sınıf Çalgı Eğitimi (Çello) ders kitabında devinışsel hedef olarak yer almasına rağmen 9. Sınıf Batı ve Türk Sanat Müziği Teorisi ve Uygulaması ders kitaplarında yer almamaktadır. Ancak eksik beşli aralık ve artık dördü aralık sesdeş aralıklar olduğu düşünöldüğünde isimleri farklı bile olsa devinışsel olarak her iki ders kitabında da yer aldığı söylenebilir. Bu bağlamda öğrencinin bu aralıkları zihninde duyarak zorlanmadan çalabilecekleri söylenebilir.

Tablo 5. Güzel Sanatlar Liseleri 9. Sınıf Çalgı Eğitimi (Çello) ile Batı ve Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması Ders Kitaplarının Tonalite Bilgisi Açısından İncelenmesi

9. Sınıf Çalgı Eğitimi (Çello)	9. Sınıf Batı ve Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması
	Majör Tonlar
<ul style="list-style-type: none"> • Do majör. • Sol majör. 	<ul style="list-style-type: none"> • Do majör • -----
	Minör Tonlar
<ul style="list-style-type: none"> • La minör. • Mi minör. • Re minör. 	<ul style="list-style-type: none"> • La minör • ----- • -----
	Türk Müziği Makamları
<ul style="list-style-type: none"> • Çargâh makamı • Buselik makamı 	<ul style="list-style-type: none"> • ----- • -----

Tablo 5'de görüldüğü üzere 9. sınıf Çalgı Eğitimi (Çello) ders kitabı ile 9. Sınıf Batı ve Türk Sanat Müziği Teorisi ve Uygulaması ders kitapları tonalite bilgisi bakımından incelenmiştir. Elde edilen verilere bakıldığında do majör ve la minör tonları her iki dersin ders kitaplarında da devinışsel hedef olarak yer almaktadır. Ancak sol majör, mi minör, re minör, çargah makamı ve buselik makamı 9. Sınıf Çalgı Eğitimi (Çello) ders kitabında devinışsel hedef olarak yer almasına rağmen 9.sınıf Batı ve Türk Sanat Müziği Teorisi ve Uygulaması ders kitaplarında yer almamaktadır. Bu bağlamda öğrencinin bu tonlarla yazılmış alıştırma etüt ve eserleri 9. Sınıf Çalgı Eğitimi (Çello) dersinde çalmakta zorlanacağı söylenebilir.

Tablo 6. Güzel Sanatlar Liseleri 9. Sınıf Çalgı Eğitimi (Çello) ile Batı ve Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması Ders Kitaplarının Gürlük Terimleri Açısından İncelenmesi

9. Sınıf Çalgı Eğitimi (Çello)	9. Sınıf Batı ve Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması
<ul style="list-style-type: none"> • Crescendo • Mezzoforte • Forte • Mezzopiano 	<ul style="list-style-type: none"> • ----- • Mezzoforte • Forte • Mezzopiano

Tablo 6'da görüldüğü üzere 9. sınıf Çalgı Eğitimi (Çello) ders kitabı ile 9. Sınıf Batı ve Türk Sanat Müziği Teorisi ve Uygulaması ders kitapları gürlük terimleri bakımından incelenmiştir. Elde edilen verilere bakıldığında mezzoforte, forte, mezzopiano gürlük terimleri her iki dersin ders kitaplarında da devinışsel hedef olarak yer almaktadır. Ancak crescendo 9. Sınıf Çalgı Eğitimi (Çello) ders kitabında devinışsel hedef olarak yer almasına

rağmen 9.sınıf Batı ve Türk Sanat Müziği Teorisi ve Uygulaması ders kitaplarında yer almamaktadır. Bu durumda öğrencinin 9. Sınıf Çalgı Eğitimi (Viyolonsel) dersinde alışırma etüt ve eserleri çalmakta zorlanacağı söylenebilir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

9. sınıf Çalgı Eğitimi (Çello) ders kitabı ile 9. sınıf Batı ve Türk Sanat Müziği Teorisi ve Uygulaması ders kitabı dörtlük notaya eş değer tartım kalıpları bakımından incelenmiştir. Çalgı Eğitimi (Çello) ders kitabında 13 adet farklı tartım kalıbı olduğu görülmektedir. Bu 13 farklı tartım kalıbının 9'u Batı ve Türk Sanat Müziği Teorisi ve Uygulaması ders kitabında yer almaktayken, 4 tartım kalıbı bu kitapta yer almamaktadır. Elde edilen bu veriler ışığında birbiri ile ilişkili iki derse ait kitabın devinışsel hedefler bakımından kısmen uyumlu olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. 9. sınıf Çalgı Eğitimi (Çello) ders kitabı ile 9. sınıf Batı ve Türk Sanat Müziği Teorisi ve Uygulaması ders kitapları noktalı dörtlük notaya eş değer tartım kalıpları bakımından incelenmiştir. Çalgı Eğitimi (Çello) ders kitabında 6 adet farklı tartım kalıbı olduğu görülmektedir. Bu 6 farklı tartım kalıbının 4'ü Batı ve Türk Sanat Müziği Teorisi ve Uygulaması ders kitabında yer almaktayken, 2 tartım kalıbı bu kitapta yer almamaktadır. Elde edilen bu veriler ışığında birbiri ile ilişkili iki derse ait kitabın devinışsel hedefler bakımından kısmen uyumlu olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. 9. sınıf Çalgı Eğitimi (Çello) ders kitabı ile 9. sınıf Batı ve Türk Sanat Müziği Teorisi ve Uygulaması ders kitapları ikilik notaya eş değer tartım kalıpları bakımından incelenmiştir. Çalgı Eğitimi (Çello) ders kitabında 2 adet farklı tartım kalıbı olduğu görülmektedir. Bu 2 farklı tartım kalıbının tamamı Batı ve Türk Sanat Müziği Teorisi ve Uygulaması ders kitaplarında yer almaktadır. Elde edilen bu veriler ışığında birbiri ile ilişkili iki derse ait kitabın devinışsel hedefler bakımından tamamen uyumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

9. sınıf Çalgı Eğitimi (Çello) ders kitabı ile 9. sınıf Batı ve Türk Sanat Müziği Teorisi ve Uygulaması ders kitapları aralıklar bakımından incelenmiştir. Çalgı Eğitimi (Çello) ders kitabında 13 adet farklı aralık olduğu görülmektedir. Bu 13 farklı aralığın tamamı Batı ve Türk Sanat Müziği Teorisi ve Uygulaması ders kitaplarında yer almaktadır. Elde edilen bu veriler ışığında birbiri ile ilişkili iki derse ait kitabın devinışsel hedefler bakımından tamamen uyumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

9. sınıf Çalgı Eğitimi (Çello) ders kitabı ile 9. sınıf Batı ve Türk Sanat Müziği Teorisi ve Uygulaması ders kitapları tonalite/modalite/makam bilgisi bakımından incelenmiştir. Çalgı Eğitimi (Çello) ders kitabında 7 adet farklı tonalite/modalite/makam olduğu görülmektedir. Bu 7 farklı tonalite/modalite/makamın 2'si Batı ve Türk Sanat Müziği Teorisi ve Uygulaması ders kitaplarında yer almaktayken, 5 tonalite/modalite/makam bu kitaplarda yer almamaktadır. Elde edilen bu veriler ışığında birbiri ile ilişkili iki derse ait kitabın devinışsel hedefler bakımından çoğunlukla uyumlu olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

9. sınıf Çalgı Eğitimi (Çello) ders kitabı ile 9. sınıf Batı ve Türk Sanat Müziği Teorisi ve Uygulaması ders kitapları gürlük terimleri bakımından incelenmiştir. Çalgı Eğitimi (Çello) ders kitabında 4 adet farklı gürlük terimi olduğu görülmektedir. Bu 4 farklı gürlük teriminin 3'ü Batı ve Türk Sanat Müziği Teorisi ve Uygulaması ders kitaplarında yer almaktayken, 1 gürlük terimi bu kitaplarda yer almamaktadır. Elde edilen bu veriler ışığında birbiri ile ilişkili iki derse ait kitabın devinışsel hedefler bakımından kısmen uyumlu olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Karkin (2007) yaptığı çalışma ile işitme eğitimi derslerinin piyano eğitimine büyük katkı sağladığı sonucuna ulaşmıştır. (Karkin, 2007, 21) Şendurur ve Tanınmış (2017) yaptığı çalışma ile işitme eğitimini keman eğitimi üzerinde entonasyona, aralık bilgisine, ritmik nota değerlerini çalmaya, akor çalmaya, deşifreye ve ton bilgisine olumlu yönde katkısı olduğu sonucuna ulaşmıştır. (Şendurur ve Tanınmış, 2017, 195-196) Bu bağlamda işitme eğitiminin genel olarak çalgı eğitimine olumlu katkıları göz önünde bulundurulduğunda işitme eğitiminde yer alan devinışsel kazanımların çalgı eğitiminde yer alan devinışsel kazanımlar ile örtüşüyor olması kaçınılmaz bir gerekliliktir.

ÖNERİLER

Ulaşılan bu sonuçlardan yola çıkılarak güzel sanatlar liseleri için yazılan Batı Müziği Teorisi ve Uygulaması - Türk Sanat Müziği teori ve Uygulaması ile Çalgı Eğitimi (Çello) ders kitapları ortak devinışsel hedefler göz önünde bulundurularak hazırlanması önerilmektedir. Ayrıca birbiri ile ilişkili buna benzer ders kitaplarının incelenmesi üzerine bilimsel çalışmaların yapılması, mesleki müzik eğitiminin kalitesinin yükseltilmesi amacıyla önerilmektedir.

Etik Metni

Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Bu makale etik kurul onayı gerektirmemektedir. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazarlara aittir.

Yazar(lar)ın Katkı Oranı Beyanı: Bu çalışmada birinci yazarın katkı oranı %60, ikinci yazarın katkı oranı %40'tır.

KAYNAKÇA

- Akarsu, S. (2017). İlköğretim (1-8) müzik öğretimi programı hedeflerinin bilişsel, duyuşsal ve devinışsel açıdan incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science*, 5(44), 279-289.
- Aysu, O. (2019). *Çalgı eğitimi çello -9*. Orhan, Ş. (ed.), Milli Eğitim Bakanlığı.
- Bell, P. (2001). Content analysis of visual images. T. Leeuwen & C. Jewitt (Ed.), *Handbook of visual analysis*, London: Sage.
- Bulut, D., & Topaloğlu, T. (2012). J. J. F. Dotzauer viyolonsel metodu birinci kitabının hedef ve hedef davranışlar yönünden incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (18), 69-81.
- Çuhadar, H. (2016). Müzik ve müzik eğitimi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(1), 217-230.
- Demirci, B. (2013). Viyolonsel eğitiminde geleneksel Türk müziğine yönelik bir çalışma modeli. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(28-1), 117-129.
- Emerce, E. & Önal, O. (2019). *Türk sanat müziği teori ve uygulaması*. Önal, H. (ed.), Milli Eğitim Bakanlığı.
- Ermış, İ. (2009). *Anadolu güzel sanatlar liselerinden mezun olan öğrencilerin müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda müziksel işitme okuma ve yazma alanındaki başarı durumlarının değerlendirilmesi: Bursa örneği*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde program geliştirme*. Yelkentepe.

- Karkın, A. M. (2007). Müzik teorisi ve işitme eğitimi dersinin piyano eğitimi üzerindeki etkileri, karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 1(15), 411-422.
- Özdemir, S. & Efe, M. (2020). Türkiye ve Güney Kore’de müzik veren kurumlar. *İdil*, (73), 1422-1433.
- Saraç, G. (2003). Öğrenme kuramlarına göre bir yaylı çalgı olarak viyolonsel eğitimi ve viyolonsel öğretim programı süreci. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (11), 25-37.
- Senemoğlu, N. (1997). *Gelişim öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya*. Ertem Matbaacılık.
- Sözer, E. (2003). Öğretimde amaçlar ve düzenlenmesi. M. Gültekin (Ed.), *Öğretimde planlama ve değerlendirme* (ss. 31-44), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Şen, Ç., & Özdemir, M. A. (2017). Viyolonsel eğitimi sürecinde dizgeli öğretim modelinin öğrenci başarısına etkisi. *Journal of Human Sciences*, 14(4), 3009-3029.
- Şen, Ç., Özer, A. & Ermiş, İ. (2019). *Batı müziği teori ve uygulaması*. Şen, E. (ed.), Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Şendurur, B. İ. & Tanınmış, G. E. (2017). Müziksel işitme okuma ve yazma eğitiminin keman eğitimine etkisi. *Fine Arts (NWSAFA)*, 12(3), 185-198.
- Tanrıverdi, A. (1997). Güzel sanatlar liselerinin müzik bölümlerinde uygulanan çalgı eğitimi ve viyolanın çalgı eğitimi içerisindeki yeri. *Mavi Nota Müzik ve Sanat Dergisi*, 16, Selva.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.
- Yücetoker, İ. (2009). *Müzik eğitimi anabilim dalı piyano öğretim elemanlarının ve öğrencilerinin mevcut piyano eğitiminin durumuna ilişkin görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.